

GRADUAAT IN DE ORTHOPEDAGOGISCHE BEGELEIDING

HOGESCHOOL PXL

OPLEIDINGSACCREDITATIE OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE • BEOORDELINGSRAPPORT

14 APRIL 2025

PETRA VAN ZON (VOORZITTER) • SOPHIE HERREMANS, MAARTEN PEETERS,
KATO COPPENS (COMMISSIELEDEN) • JANINE MEIJER (SECRETARIS) •
SIGRID DEPOORTER (PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1	Abstract	5
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	6
2.1	Vooroverleg en eerste indrukken	6
2.2	Gesprek met de opleiding	6
2.2.1	Opleidingsprofiel	6
2.2.2	Curriculum	7
2.2.3	Leeromgeving en personeel	9
2.2.4	Kwaliteitszorg en in- en doorstroom	11
2.2.5	Evaluatie en gerealiseerd eindniveau	12
2.2.6	Uitstroom	13
3	Oordeel	14
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	15
	Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)	16
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	17
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding	18
	Bijlage 5: Verantwoording	19
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal	20

1 Abstract

Na uitvoerig onderzoek beoordeelt de commissie de kwaliteit van de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van Hogeschool PXL als voldoende. De commissie adviseert de NVAO een positief accreditatiebesluit af te leveren.

De commissie komt tot dit positief oordeel op basis van het zelfevaluatierapport (ZER) van de opleiding, de bijlagen bij het ZER, de aanvullende informatie en de gespreksrondes tijdens het locatiebezoek.

Voorafgaand aan het locatiebezoek op 19 februari viel het de commissie op dat de opleiding veel investeert in de begeleiding van studenten. De vraag hoe de opleiding de balans tussen het overdragen van kennis en het bieden van zorg en begeleiding aan studenten bewaakt bij een sterke stijging van het aantal studenten hield de commissie bezig. Ook miste de commissie een helder beeld van de wijze waarop de opleiding omgaat met *constructive alignment*. Hoe worden de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) vertaald in (gedrags) indicatoren en leerresultaten en hoe zorgt de opleiding dat deze OLR's op eindniveau worden getoetst?

Tijdens het locatiebezoek kwamen er heldere en overtuigende antwoorden op deze en andere vragen van de commissie.

De opleiding heeft een goede balans gevonden tussen begeleiding en zelfredzaamheid, onder meer door duidelijke grenzen te stellen aan de beschikbaarheid van lectoren en door studenten aan te sporen zelf naar oplossingen te zoeken voor ze een lector aanspreken. Het eindniveau van de opleiding wordt getoetst in het opleidingsonderdeel Werkplekleren 4 en de Graduaatsproef. Werkplekcoaches spelen een sleutelrol in de beoordeling. De competentiematrix op opleidingsonderdeelniveau helpt om leeruitkomsten te vertalen naar gedragsindicatoren en resultaatsgebieden.

De commissie ziet een opleiding met een sterke visie en een nauwe samenwerking met het werkveld. Werkplekleren en de graduaatsproef zorgen voor praktijkgericht onderwijs en een hoge inzetbaarheid van afgestudeerden. Studenten voelen zich goed voorbereid op de arbeidsmarkt, en alumni bevestigen dit. Werkveldpartners waarderen de praktijkgerichte aanpak en de reflectieve vaardigheden van de studenten.

De commissie is ervan overtuigd dat het principe van *constructive alignment* helpend is om de eenduidigheid tussen studenten, lectoren en het werkveld te bevorderen. De ontwikkeling van een geïntegreerde matrix waarin de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's), de leerdoelen, het niveau en de toetsing op een doorlopende en overzichtelijke manier worden samengebracht draagt hieraan bij. Hoewel deze aanpassing geen invloed heeft op de kwaliteit of het eindniveau van de opleiding, kan het een meer gestructureerde en transparante opbouw bevorderen.

De opleiding kiest er momenteel voor om studenten op twee verschillende werkplekken ervaring te laten opdoen. Hoewel de commissie begrijpt waarom deze keuze is gemaakt, hoort ze ook signalen dat er situaties zijn waarin het wenselijk zou zijn om hiervan af te wijken. Daarom wil de commissie tot slot de opleiding aanraden om dit principe niet als een strikte verplichting te hanteren, maar nog meer ruimte te bieden voor uitzonderingen dan nu al toegestaan wanneer dat beargumenteerd nodig is en over deze mogelijkheid duidelijk te communiceren.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

2.1 Vooroverleg en eerste indrukken

De commissie besprak tijdens het vooroverleg op 12 februari en op 18 februari haar eerste indrukken van de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van Hogeschool PXL. Zij baseerde de eerste indrukken op het zelfevaluatie rapport (ZER) van de opleiding, de bijlagen bij het ZER en de aanvullende opgevraagde informatie.

De opleiding maakt sinds het academiejaar 2019-2020 deel uit van Hogeschool PXL en is ontstaan uit het samenwerkingsverband PXL-Level 5. De graduaatsopleiding is een tweejarige opleiding in dagonderwijs en omvat in totaal 120 studiepunten. Er is ook een mogelijkheid om de opleiding in een deeltijds traject in dagonderwijs te volgen bestaande uit drie trajectschijven van telkens veertig studiepunten. Hier maken vooral werkstudenten gebruik van. In het academiejaar 2024-2025 telt de graduaatsopleiding 319 studenten.

De commissie constateert in het ZER meerdere positieve aspecten. De opleiding excelleert in het formuleren van een heldere missie en visie en slaagt erin deze waarden op een doordachte manier te integreren in het opleidingsprogramma. Het is duidelijk dat de opleiding sterk inzet op de begeleiding en ondersteuning van studenten die door de opleiding junior-collega's worden genoemd.

De commissie merkt op dat de opleiding een sterke band heeft met het werkveld, niet alleen binnen het kader van werkplekleren, maar ook doordat een meerderheid van de lectoren nog deeltijds in het werkveld werken en door de structurele betrokkenheid van werkveldpartners als gastdocenten. Hiermee garandeert de opleiding dat actuele ontwikkelingen in de sector een plaats krijgen in het curriculum.

Tegelijkertijd constateert de commissie dat het rapport voornamelijk beschrijvend en algemeen van aard is. Hoewel de planmatige aanpak degelijk en goed onderbouwd is, biedt het ZER onvoldoende concreet inzicht in de opleiding. De commissie mist een helder beeld van de voornaamste dilemma's en uitdagingen, evenals van de wijze waarop de opleiding omgaat met constructieve alignment.

De commissie neemt zich voor tijdens de gesprekken met de stakeholders van de opleiding de volgende vragen te bespreken:

- Hoe bewaakt de opleiding de balans tussen het overdragen van kennis en het bieden van zorg en begeleiding aan de groeiende groep studenten?
- Hoe bereidt de opleiding studenten voor op ethische dilemma's en moreel complexe situaties waarmee zij als orthopedagogisch begeleiders geconfronteerd kunnen worden?
- Hoe gaat de opleiding om met de werkdruk van lectoren en PXL-coaches bij het stijgend aantal studenten?
- Hoe gebeurt de toetsing van de OLR's in (gedrags)-indicatoren en leerresultaten en op welke wijze wordt getoetst of de student het vooropgestelde eindniveau heeft behaald?
- Hoe waarborgt de opleiding een duidelijk onderscheid tussen de niveaus VKS5 en VKS6?

Bovenstaande en het vooroverleg vormen de rode draad in de gesprekken tijdens het locatiebezoek op 19 februari en bepalen tevens de structuur van dit rapport.

2.2 Gesprek met de opleiding

2.2.1 Opleidingsprofiel

2.2.1.1 Sterke groei en uitdagingen

Het gesprek met de opleidingsverantwoordelijken start met een presentatie over het opleidingsprofiel. De opleiding legt uit dat het de X-factor hanteert als leidraad voor het ontwikkelen van eXcellente professionals en organisaties. Deze X-factor, die staat voor zelfreflectie en richting, combineert passie, ondernemerschap, innovatie, multidisciplinariteit

en samenwerking. De opleiding wil kwalitatieve professionals opleiden die een meerwaarde vormen voor de persoon met specifieke ondersteuningsbehoeften en zijn netwerk.

De commissie waardeert de presentatie. Daarnaast wil ze graag van de opleidingsverantwoordelijken weten wat hen trots maakt op de opleiding en waar de opleidingsverantwoordelijken nog groeikansen zien.

De opleiding geeft aan zich de afgelopen jaren sterk te hebben ontwikkeld, met een duidelijke focus op het versterken van het team en het vergroten van de instroom van studenten. De trots ligt vooral in het feit dat de opleiding steeds aantrekkelijker wordt voor nieuwe studenten, wat de slagkracht vergroot. Een belangrijke groeikans ligt in de samenwerking tussen de verschillende opleidingen binnen het departement People & Society waarbij multidisciplinariteit en samenwerking als essentiële toekomstgerichte krachten worden gezien. Er zijn initiatieven opgestart, zoals projectweken waar studenten en mentoren van verschillende opleidingen samenkomen. Maar volgens de opleiding valt er op dit gebied nog winst te halen.

De snelle groei van het departement, van 600 naar 1400 studenten in twee jaar tijd, legt een zware druk op de infrastructuur en de lectoren en PXL-coaches. Deze snelle groei is mee te verklaren door de start van de nieuwe professionele Bachelor Toegepaste Psychologie. Sommige lectoren zijn ook PXL-coach als ze het werkplekleren en de graduaatsproef begeleiden. Er wordt gewerkt aan het aanpassen van de samenstelling van klasgroepen om de druk te verlichten, maar het blijft een uitdaging, aldus de opleiding.

Wat de opleiding typeert, is veel aandacht voor het werkplekleren in combinatie met het ontwikkelen van inzicht in orthopedagogische kaders, vertellen de opleidingsverantwoordelijken. Ook staat de opleiding erom bekend dat ze veel investeert in een goede begeleiding en ondersteuning van studenten. De opleidingsverantwoordelijken vertellen dat ze bewust kiezen voor een intensief introductietraject bij de start van de opleiding. Dit helpt om snel een goed beeld van de student te krijgen en tijdig de juiste ondersteuning te voorzien.

2.2.1.2 Studenten en werkveldpartners herkennen het opleidingsprofiel

De commissie is benieuwd in hoeverre het door de opleiding geschetste profiel herkenbaar is voor studenten en werkveldpartners, twee essentiële stakeholders. Uit de gesprekken met studenten blijkt dat zij een helder beeld hebben van de kernwaarden en focus van de graduaatsopleiding orthopedagogische begeleiding. De studenten geven aan bewust te hebben gekozen voor een opleiding die inzet op een combinatie van theoretische kennis en praktijkervaring via het werkplekleren. Daarnaast waarderen de studenten de begeleiding en ondersteuning die de opleiding biedt.

Ook de werkveldpartners kunnen duidelijk omschrijven wat een PXL-student typeert. Zij zien de PXL-student als een gedreven professional die enthousiast aan de slag gaat in het werkveld. PXL-studenten staan bekend om hun praktijkgerichte aanpak, maar beschikken tevens over een goed theoretisch basiskader. Bovendien zijn zij goed getraind in reflectie, wat hen helpt om doordachte beslissingen te nemen in complexe situaties, aldus de werkveldpartners.

De commissie spreekt haar waardering uit voor het feit dat de visie en profilering van de opleiding breed worden herkend door zowel studenten als werkveldpartners. Dit draagt bij aan weloverwogen studiekeuzes en versterkt de basis voor succesvolle samenwerkingen binnen het werkveld.

2.2.2 Curriculum

2.2.2.1 Werkplekleren: praktijkervaring als kern van de opleiding

Werkplekleren vormt een essentieel onderdeel van het curriculum van de graduaatsopleiding orthopedagogische begeleiding. Dit traject is opgebouwd in vier fasen, verspreid over de vier

semesters van de tweejarige opleiding. Studenten starten in het eerste semester met het opleidingsonderdeel werkplekieren 1: exploratie waarin ze kennismaken met de beroepspraktijk. In de daaropvolgende fasen krijgen de studenten geleidelijk meer autonomie en verantwoordelijkheid in het uitvoeren van taken op de werkplek.

De opleiding kenmerkt zich door opbouwend en interactioneel leren. Er is een logische en gedoseerde planning van leren en het geleerde omzetten naar de praktijk. Deze wisselwerking is wederzijds: zowel van theorie naar praktijk als andersom. De graduaatsproef in het tweede jaar maakt eveneens deel uit van het werkplekieren. In totaal beslaat het werkplekieren 56 van de 120 studiepunten, waarmee het voldoet aan de wettelijke vereisten.

De opleiding hanteert het model MiXed Learning. Dit is een combinatie van leren on campus, online leren en leren op en samen met de werkplek. De commissie is benieuwd hoe studenten deze onderwijsvorm ervaren. Werkstudenten geven aan dat deze aanpak goed aansluit bij hun behoeften. Zij kunnen praktijkervaringen uit hun werkplek meenemen naar de les, waar deze worden uitgediept en theoretisch gekaderd.

Studenten mogen zelf de werkplek kiezen. Werkstudenten mogen gedurende de hele opleiding het werkplekieren op hun eigen werkplek uitvoeren. Dagstudenten daarentegen moeten in het tweede jaar van werkplek wisselen. De opleiding kiest bewust voor deze aanpak om studenten kennis te laten maken met verschillende doelgroepen, zodat ze breed opgeleid en optimaal inzetbaar zijn binnen de sector.

De commissie peilt bij studenten naar hun ervaringen met deze verplichte wissel. De meeste studenten erkennen de meerwaarde, maar sommigen geven aan een sterke voorkeur te hebben voor een specifieke doelgroep en vinden het jammer dat zij in het tweede jaar van organisatie en doelgroep moeten veranderen. Tegelijkertijd erkennen zij dat de ervaring helpt om definitief te bepalen welke organisatie en doelgroep het best bij hen past.

Ook de werkveldpartners geven aan in bepaalde situaties een voorstander te zijn van de mogelijkheid om het werkplekieren gedurende de hele opleiding op één plek te vervullen. Sommige studenten hebben een sterke band met één doelgroep en passen bijzonder goed op de werkplek. Het is jammer dat zij in het tweede jaar naar een andere werkveldpartner vertrekken, aldus de werkveldpartners.

De commissie erkent de voordelen van het werken in verschillende organisaties, maar raadt de opleiding aan om in uitzonderlijke gevallen maatwerk mogelijk te maken. Wanneer een student een bijzonder waardevolle samenwerking heeft opgebouwd op een werkplek, zou het overwegen van een uitzondering kunnen bijdragen aan een duurzame samenwerking en mogelijk zelfs een vlotte overgang naar een baan na afstuderen. Uit de gesprekken bleek dat er voor één student een uitzondering was gemaakt, zodat die het werkplekieren in het laatste jaar wél op dezelfde plek kon uitvoeren.

2.2.2.2 Graduaatsproef: praktijkgericht onderzoek en verdieping

In het tweede of het derde jaar van de opleiding werken studenten aan de graduaatsproef. Dit opleidingsonderdeel maakt deel uit van het werkplekieren. De graduaatsproef is het afsluitende onderdeel van de leerlijn onderzoekend handelen. In deze opdracht voert de student een ontwerpend praktijkonderzoek uit, gericht op de verbetering van een beroepspraktijk. De student bepaalt het onderwerp in samenspraak met de werkplek en de PXL-coach. De graduaatsproef wordt uitgevoerd op dezelfde plek als het werkplekieren. De student en de werkplekcoach vinden de richtlijnen in het draaiboek graduaatsproef.

De commissie wil graag weten hoe de studenten de graduaatsproef ervaren. De studenten zien het opleidingsonderdeel als een meerwaarde binnen de opleiding. De graduaatsproef biedt de kans om de tools die ze in de opleiding krijgen aangereikt te gebruiken in een praktische setting en verder uit te diepen. De studenten zijn positief over de opbouw van het curriculum waarbij er in het eerste jaar vooral wordt ingezet op het verwerven van

orthopedagogische kaders en kennismaken met het werkveld. De kennis die de studenten krijgen aangereikt, kunnen ze vervolgens in het tweede jaar van de opleiding verder uitdiepen en aanvullen met nieuwe kennis door bronnenonderzoek tijdens de graduaatsproef en de tweede fase van het werkplekleren.

Werkveldpartners spreken zich positief uit over de graduaatsproef, vanwege het sterk praktijkgerichte karakter en de concrete en blijvende meerwaarde voor de beroepspraktijk. Zo ontwikkelde een student bijvoorbeeld een op maat gemaakte onthaalbrochure voor kinderen, die direct inzetbaar was binnen een hulpverlenende organisatie. Werkveldpartners benadrukken dat zij in de samenwerking met studenten de toegevoegde waarde van graduaatsstudenten ervaren. Studenten observeren de praktijk nauwgezet en vertalen hun inzichten naar bruikbare oplossingen.

Het is voor de commissie duidelijk dat de graduaatsproef een significante toegevoegde waarde heeft voor het werkplekleren binnen de graduaatsopleiding.

2.2.2.3 *Vorbereiding op de beroepspraktijk: ethiek, uitdagingen en verbeterpunten*

In het werkveld van de orthopedagogische begeleiding worden professionals regelmatig geconfronteerd met ethische dilemma's en moreel complexe situaties. De commissie onderzoekt in hoeverre de opleiding studenten hierop voorbereidt. Studenten geven aan dat met name in de tweede fase van de opleiding, hier uitgebreid aandacht aan wordt besteed. De combinatie van klassikaal leren en praktijkervaring biedt hen de mogelijkheid om concrete casussen te bespreken en gezamenlijk te reflecteren. Daarbij maken zij onder andere gebruik van het *Model van Korthagen*.

De commissie peilt bij studenten naar opleidingsonderdelen die als uitdagend worden ervaren. Volgens studenten wordt het opleidingsonderdeel orthopedagogisch werkveld, dat in het eerste semester van het eerste jaar wordt aangeboden, het vaakst als moeilijk ervaren. Tegelijkertijd geven zij aan dat het opleidingsonderdeel goed te volgen is mits ze naar de lessen komen. Studenten merken op dat de lesroostering, met name op vrijdagmiddag, soms een extra uitdaging vormt. Als de les voor een student met een individueel traject samenvalt met het werkplekleren kan de student aansluiten bij dezelfde les die op een ander moment wordt gegeven.

Op de vraag of zij zich na afronding van de opleiding voldoende voorbereid voelen op de arbeidsmarkt, antwoorden de studenten unaniem bevestigend. Zij ervaren dat de opleiding hen de noodzakelijke vaardigheden en kennis aanreikt om hun eerste stappen in het werkveld succesvol te zetten. Tegelijkertijd erkennen zij dat verdere verdieping en professionele groei in de praktijk plaatsvinden.

Gevraagd naar mogelijke verbeterpunten, geven studenten aan dat zij graag een sterkere focus zouden zien op persoonlijke ontwikkeling, naast de theoretische component. Daarnaast is er behoefte aan een verdere verdieping van specifieke gedragstechnieken en meer aandacht voor EHBO.

Ook alumni bevestigen dat zij zich goed voorbereid voelden op hun professionele loopbaan. Wel geeft één student aan dat extra aandacht voor zelfzorg en het stellen van grenzen tijdens de opleiding een waardevolle toevoeging zou zijn geweest.

2.2.3 **Leeromgeving en personeel**

2.2.3.1 *Druk op onderwijsinfrastructuur*

De commissie merkt op dat de opleiding een breed scala aan flexibele leertrajecten aanbiedt. Werkstudenten kunnen kiezen voor een deeltijds traject in dagonderwijs gespreid over drie jaar. Daarnaast biedt de opleiding flexibiliteit bij opdrachten, taken en examens, evenals afwijkingen van de verplichte aanwezigheidsregeling.

Ook studenten zonder werkervaring in de sector kunnen zich inschrijven voor het werktraject of de opleiding volgen via de VDAB. Het MiXed Learning-model, waarbij studenten op elk moment en vanaf elke locatie lessen kunnen volgen, sluit aan bij het beleid om maximale flexibiliteit te bieden.

De geboden flexibiliteit en de nadruk op praktijkervaring maken de opleiding aantrekkelijk voor een brede doelgroep en hebben geleid tot een sterke groei van het studentenaantal in de afgelopen jaren. Na de hervormingen in het secundair onderwijs neemt het studentenaantal misschien nog een hogere vlucht. Het stijgend aantal studenten vergroot de druk op de onderwijsinfrastructuur. Dit blijkt ook uit het gesprek met de studenten. Op de vraag van de commissie wat studenten graag verbeterd zouden zien, geven sommigen aan behoefte te hebben aan grotere lokalen. Daarnaast ervaren ze in het studentenrestaurant structureel te weinig ruimte.

De commissie vindt het positief dat de opleidingsverantwoordelijken de uitdagingen erkennen en werken aan oplossingen, zoals het herindelen van klassamenstellingen om de druk op de faciliteiten te verlichten.

2.2.3.2 Evenwicht tussen begeleiding student en borgen van onderwijskwaliteit

Uit de gesprekken met opleidingsverantwoordelijken en studenten blijkt dat de opleiding sterk inzet op begeleiding en ondersteuning. De instroom van een diverse groep studenten, mede dankzij de flexibele leertrajecten, roept bij de commissie de vraag op hoe de opleiding het evenwicht bewaakt tussen studentenzorg en de kwaliteit van het onderwijs.

De opleiding benadrukt het belang van duidelijke grenzen en doorverwijzing waar nodig. Ze zet sterk in op heldere communicatie en zelfzorg. Dit doet de opleiding uit zelfzorg, maar ook om een voorbeeld te stellen voor studenten. Studenten worden gestimuleerd tot zelfredzaamheid, onder andere via de begeleidingssessies in het kader van werkplekleren, waar ze eerst zelf en met medestudenten naar oplossingen zoeken voordat ze een PXL-coach raadplegen.

PXL-coaches geven aan niet altijd en zondermeer direct beschikbaar te zijn. PXL-coaches bepalen zelf hun bereikbaarheid, maar streven naar een uniforme benadering waarbij studenten gestimuleerd worden om hun vragen als leervraag in te brengen en deze in groep te bespreken.

Studenten onderschrijven het beleid van de opleiding en geven aan dat voor hen duidelijk is bij wie ze met welke vragen of zorgen terecht kunnen. Ze begrijpen dat niet elke lector of PXL-coach op elk moment beschikbaar is. Studenten kunnen online een afspraak maken met een PXL-coach. De studentenondersteuners zijn op vaste momenten bereikbaar, on campus en online.

De commissie waardeert dat de opleiding een helder en doordacht beleid hanteert met betrekking tot de bereikbaarheid en ondersteuning van studenten. Ze erkent dat de opleiding hierin een balans zoekt door enerzijds intensieve begeleiding te bieden en anderzijds studenten te stimuleren tot zelfredzaamheid. De commissie vindt het positief dat de opleiding zich bewust is van het risico dat een te intensieve focus op studentenzorg de onderwijskwaliteit onder druk kan zetten en dat er duidelijke grenzen worden gesteld, zowel in de ondersteuning als in de bereikbaarheid van PXL-coaches.

2.2.3.3 Professionalisering en werkdruk lectoren en PXL-coaches

De groei van het studentenaantal en de intensieve begeleiding van studenten leidt tot een gevoel van hoge werkdruk voor lectoren en PXL-coaches. Uit een interne bevraging blijkt dat zij tevreden zijn over de inhoud van hun werk, maar het werktempo en de taakbelasting als aandachtspunten benoemen. In het gesprek met de commissie geven lectoren en PXL-coaches aan dat de toenemende workload binnen de opleiding bespreekbaar is. Ze ervaren

dat er naar hen wordt geluisterd en dat er, waar mogelijk, maatregelen worden genomen om de werkdruk beheersbaar te houden.

De opleiding kiest er bewust voor om professionals uit het werkveld aan te trekken en hecht waarde aan een brede variatie in expertise en profielen. Een groot deel van de lectoren heeft ervaring in de hulpverleningssector en brengt daardoor relevante praktijkkennis mee. Daarnaast worden regelmatig gastdocenten uitgenodigd om actuele ontwikkelingen uit het werkveld te integreren in het curriculum.

Voor startende lectoren organiseert de opleiding een introductiedag, en alle medewerkers en lectoren kunnen gebruikmaken van professionaliseringsmogelijkheden. Op de vraag van de commissie of het personeel een vast percentage van hun werktijd aan professionalisering mag besteden, geven lectoren en PXL-coaches aan dat hier geen vaste regeling voor bestaat.

De commissie adviseert de opleiding om, in tijden van groei en verandering, de werklast van lectoren en PXL-coaches nauwgezet te blijven monitoren.

2.2.4 Kwaliteitszorg en in- en doorstroom

2.2.4.1 *Studentencommissie en werkveldcommissie zijn partners in kwaliteitszorg*

De opleiding hecht veel waarde aan de inbreng en reflectie van zowel studenten als werkveldpartners als een continue investering in de onderwijskwaliteit. De werkveldcommissie en de studentencommissie spelen hierin een cruciale rol. De werkveldcommissie komt drie keer per jaar samen om de verdere ontwikkeling van de opleiding te ondersteunen. De studentencommissie, bestaande uit ongeveer 20 studenten, vergadert minimaal drie keer per academiejaar en adviseert over student- en onderwijsgerelateerde thema's.

Tijdens het locatiebezoek vraagt de commissie aan twee aanwezige studenten hoe de input van de studentencommissie wordt meegenomen in het beleid. De studenten leggen uit dat agendapunten vooraf worden verzameld en geselecteerd en dat hun bezorgdheden serieus worden genomen. Op verzoek van de commissie geven zij een concreet voorbeeld: studenten hadden aangegeven dat het respecteren van deadlines een uitdaging vormt, vooral door moeilijkheden met planning en studievaardigheden. Als reactie hierop heeft de opleiding aanpassingen rond deadlines doorgevoerd.

Daarnaast informeert de commissie naar de manier waarop informatie uit de studentencommissie wordt gecommuniceerd naar de bredere studentenpopulatie. Informatie en verslagen worden gedeeld via BlackBoard en feedback wordt zowel informeel, via gesprekken met lectoren en PXL-coaches, als formeel, via perceptiemetingen per semester, verzameld.

Studenten geven aan tevreden te zijn over de werking van de studentencommissie en de opvolging van hun input door de opleiding. Ook werkveldpartners waarderen de rol van de werkveldcommissie en bevestigen dat hun inbreng actief wordt gebruikt om de kwaliteit van de opleiding verder te verbeteren.

2.2.4.2 *Beleid inzake uitstroom studenten*

Uit het ZER blijkt dat de opleiding een hoog percentage uitvallers kent. In het academiejaar 2022-2023 bedroeg dit bijna 34 procent. De commissie vraagt hoe de opleiding tegen dit cijfer aankijkt. De opleiding geeft aan dat met elke uitstromende student een persoonlijk gesprek wordt gevoerd om de reden van uitval te achterhalen. Wanneer een student bij zijn beslissing blijft, wordt gezorgd voor een warme overdracht, waarbij de student indien hij dat wenst zo goed mogelijk wordt begeleid naar een andere opleiding.

Hoewel de opleiding de ambitie heeft om het uitvalpercentage te verlagen, plaatst zij hier ook een nuance bij. Het cijfer wijkt niet significant af van andere graduaatsopleidingen en omvat ook studenten die zich wel inschrijven maar nooit daadwerkelijk starten. Daarnaast blijkt dat

de eerste periode van werkplekleren en de eerste examenperiode in november vaak bepalend is; studenten die na het opleidingsonderdeel Werkplekleren 1 doorgaan, ronden de opleiding doorgaans succesvol af.

De commissie vraagt zich af of strengere toelatingseisen een oplossing kunnen zijn. De opleiding is echter van mening dat elke student de kans moet krijgen om te starten. Wel concludeert zij dat een sterkere focus op voorlichting essentieel is, zodat toekomstige studenten een beter beeld krijgen van de studie en het bijbehorende werkveld. Daarnaast wil de opleiding bij aanvang van de studie een nog beter beeld krijgen van de studenten, zodat zij gericht ondersteuning kan bieden.

2.2.5 Evaluatie en gerealiseerd eindniveau

2.2.5.1 Bepalen van gerealiseerd eindniveau

De commissie vraagt zich af hoe de OLR's op het eindniveau worden getoetst. De opleiding legt uit dat de OLR's zijn vertaald in (gedrags) indicatoren en resultaatsgebieden. De competentiematrix toont per opleidingsonderdeel aan met welke competenties er wordt gewerkt en op welk niveau.

Het toetsen op eindniveau gebeurt in de opleidingsonderdelen werkplekleren 4 en de graduaatsproef. In Werkplekleren 4A handelt de student kritisch, autonoom en creatief. Hierbij formuleert de student op zelfstandige en constructieve wijze verbetervoorstellen m.b.t. de cliëntbegeleiding en de werking van de (leef)groep en/of de organisatie. Hij geeft de cliëntbegeleiding op planmatige en methodische wijze vorm en ontwikkelt een eigen begeleidingsstijl.

Werkplekcoaches spelen een cruciale rol in de evaluatie van het werkplekleren. De opleiding ondersteunt hen hierin via trainingen over evalueren, die plaatsvinden tijdens de jaarlijkse mentorendag en binnen de werkveldcommissie en de opleidingsraad. Daarnaast worden werkplekcoaches voorzien van duidelijke richtlijnen over de minimale verwachtingen rond feedback en voorbereiding van de evaluatie. Ook de documenten over de opbouw van werkplekleren zijn een leidraad voor de begeleiding en de evaluatie waaruit je de constructieve alignment leest.

De commissie vraagt hoe de eindbeoordeling tot stand komt tussen de werkplekcoach en de PXL-coach. De opleiding licht toe dat dit een gezamenlijke afstemming is. Wanneer de visies uiteenlopen, wordt dit zorgvuldig besproken. Het oordeel van de werkplekcoach wordt niet automatisch overgenomen; de uiteindelijke eindbeslissing ligt bij de opleiding.

Werkplekcoaches geven aan dat zij zich goed voorbereid voelen op hun taak. De vertaling van OLR's naar resultaatsgebieden en indicatoren is voor hen helder en werkbaar. De commissie waardeert de sterke betrokkenheid en deskundigheid van de werkplekcoaches. Zij kunnen de opbouw van een OLR goed benoemen, wat aantoont dat zij over de juiste kennis en vaardigheden beschikken om het eindniveau van studenten adequaat te beoordelen.

2.2.5.2 Onderscheid tussen niveau VKS5 en VKS6

De commissie stelt aan de studenten de vraag of zij kunnen duiden wat het verschil is tussen een graduaatsopleiding en een bacheloropleiding. De studenten leggen uit dat een gegradueerde wordt opgeleid om meer 'hands on' te handelen. Terwijl bij de bacheloropleiding naast handelen de nadruk ligt het opstellen van een behandelingsplan en het coördineren of superviseren van dat behandelingsplan.

Lectoren geven aan dat graduaatsstudenten vooral op de werkvloer leren. Doordat het opleidingsonderdeel werkplekleren 1 al in het eerste semester van het eerste opleidingsjaar start, komen studenten snel in aanraking met de beroepspraktijk van een orthopedagogisch begeleider. In de lessen wordt de praktijk vertaald naar de onderliggende theorie en didactische principes.

De graduaatsopleiding zet sterk in op intervisie. Studenten worden gestimuleerd om in groepsverband te reflecteren op praktijkervaringen. Een concrete ervaring wordt omgezet in een leervraag en dient als uitgangspunt voor intervisiebijeenkomsten.

Werkveldpartners beoordelen studenten vooral op methodisch, planmatig en cliëntgericht werken, evenals hun samenwerkingsvaardigheden en stellen vast dat ze hierover beschikken en dat niveau 5 effectief een meerwaarde is op de werkvloer. Graduaatsstudenten zijn minder getraind in onderzoekend werken, maar moeten wel de methodiek achter hun handelen kunnen onderbouwen. Bachelorstudenten gaan hierin een stap verder door methodieken te verdiepen en kritisch te evalueren hoe de kwaliteit van het handelen verder kan worden verbeterd.

2.2.6 Uitstroom

De commissie is benieuwd naar de toekomstplannen van studenten na afronding van de graduaatsopleiding. Een aantal overweegt verdere studies, zoals een bacheloropleiding, terwijl de meeste studenten direct de arbeidsmarkt willen betreden. Enkele studenten zijn nog zoekende.

Uit ervaringen van alumni blijkt dat sommige afgestudeerden een baan hebben aangeboden gekregen bij de organisatie waar ze hun werkplekieren hebben gevolgd. Zij geven aan dat de opleiding hen voldoende bagage heeft meegegeven om als orthopedagogisch begeleider aan de slag te gaan.

Mogelijke vervolgopleidingen zijn de professionele bachelor sociaal werk, met afstudeerrichtingen in maatschappelijk werk en personeelswerk, of de professionele bachelor toegepaste psychologie.

3 Oordeel

De commissie is positief over de opleiding en ziet een sterke balans tussen zorg voor studenten en het waarborgen van de onderwijskwaliteit. Dit is een belangrijk evenwicht, aangezien intensieve studentenzorg de kwaliteit soms onder druk kan zetten. De opleiding slaagt erin deze twee aspecten goed met elkaar te verenigen.

Daarnaast waardeert de commissie de nauwe afstemming met zowel het werkveld als de studenten, die als de belangrijkste stakeholders worden beschouwd. Deze afstemming is op alle niveaus aanwezig en komt zowel in de visie als in de dagelijkse praktijk duidelijk naar voren. Werkveldpartners herkennen het profiel van afgestudeerden en kunnen benoemen welke competenties ze beheersen en waar mogelijke aandachtspunten liggen. Bovendien wisten werkveldpartners helder aan te geven wat de onderscheidende kenmerken van PXL-studenten zijn ten opzichte van andere hogescholen.

De commissie stelt vast dat de uitgangspunten en doelstellingen van de opleiding, zoals beschreven in de zelfevaluatie, overeenkomen met wat in de gesprekken met studenten, lectoren en werkveldpartners naar voren kwam. Dit bevestigt de consistentie en transparantie van de opleiding.

Ook is er een duidelijke en expliciete invulling gegeven aan het niveau 5 van de kwalificatiestructuur, wat zowel door het werkveld als door de studenten wordt bekrachtigd. Dit maakt helder wat er van studenten op dit niveau wordt verwacht en hoe dit in de opleiding wordt vormgegeven.

De studentgerichte aanpak van de opleiding is een belangrijk pluspunt. Er is veel lesmateriaal online beschikbaar voor de gedifferentieerde groep studenten, zonder dat er sprake is van overmatige ondersteuning. Er is een goede balans tussen begeleiding en het stimuleren van zelfregie bij studenten. De commissie wilde weten hoe de opleiding studenten ondersteunt en tegelijkertijd stimuleert om zelf verantwoordelijkheid op te nemen. De opleiding blijkt hier een goede balans in te hebben gevonden.

Daarnaast is de commissie onder de indruk van de betrokkenheid van het team. Lectoren en PXL-coaches vormen een hecht team en bewaken zowel de inhoud van de opleidingsonderdelen als de eigen identiteit van de opleiding. De opleiding heeft een duidelijk profiel en leidt studenten op voor een specifiek beroep. Lectoren en PXL-coaches weten goed waar ze voor opleiden en realiseren de beoogde doelstellingen.

De commissie is ervan overtuigd dat het principe van *constructive alignment* helpend is om de samenwerking tussen studenten, lectoren en het werkveld te optimaliseren. De ontwikkeling van een geïntegreerde matrix waarin de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's), de leerdoelen, het niveau en de toetsing op een doorlopende en overzichtelijke manier worden samengebracht draagt hieraan bij. Hoewel deze aanpassing geen invloed heeft op de kwaliteit of het eindniveau van de opleiding, kan het een meer gestructureerde en transparante opbouw bevorderen.

De opleiding kiest er momenteel voor om studenten op twee verschillende werkplekken ervaring te laten opdoen. Hoewel de commissie begrijpt waarom deze keuze is gemaakt, hoort ze ook signalen dat er situaties zijn waarin het wenselijk zou zijn om hiervan af te wijken. Daarom wil de commissie tot slot de opleiding aanraden om dit principe niet als een strikte verplichting te hanteren, maar ruimte te bieden voor uitzonderingen wanneer dat beargumenteerd nodig is en over deze mogelijkheid duidelijk te communiceren.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Hogeschool PXL
Naam opleiding	Graduaat in de orthopedagogische begeleiding
Niveau en oriëntatie	Graduaatopleiding – professioneel gericht
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal agogisch werk
Afstudeerrichtingen	-
Opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	Dagtraject en deeltijds traject
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Hasselt
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	120
De aansluitingsmogelijkheden en de mogelijke vervolgopleidingen;	• Professionele bachelor sociaal werk met afstudeerrichtingen maatschappelijk werk en personeelswerk • Professionele bachelor in de toegepaste psychologie

Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)

1. De gegradueerde ondersteunt en begeleidt cliënten en cliëntgroepen tijdelijk of langdurig in hun dagelijks leven op vlak van wonen, werken, leren en vrije tijd.
2. De gegradueerde draagt in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten methodisch bij tot het uitbouwen van een leefklimaat op maat.
3. De gegradueerde verzamelt informatie in functie van het ondersteuningsplan en neemt initiatief om binnen de eigen verantwoordelijkheid, autonoom een actieve bijdrage te leveren aan het vormgeven en het implementeren ervan. De gegradueerde doet dit in samenspraak met de cliënt, het cliëntsysteem, het team en andere betrokken actoren.
4. De gegradueerde handelt vanuit verbondenheid en gelijkwaardigheid. De gegradueerde is zich bewust van het eigen referentiekader en handelt vanuit erkenning van de eigenheid en de verscheidenheid van cliënten en cliëntsysteem.
5. De gegradueerde vertrekt vanuit krachten bij de cliënt en het cliëntsysteem, heeft oog voor kwetsbaarheden en risicofactoren en onderneemt doelgericht acties in functie van veiligheid en kwaliteit van leven en met oog voor (super)diversiteit en duurzaamheid.
6. De gegradueerde ondersteunt de cliënt bij het versterken en creëren van netwerken die voor de cliënt belangrijk zijn.
7. De gegradueerde handelt in overeenstemming met het beroepsethisch kader en de relevante wettelijke bepalingen.
8. De gegradueerde communiceert respectvol en doelgericht met de cliënt, het cliëntsysteem, het team en andere betrokken actoren.
9. De gegradueerde overlegt en werkt samen in een interdisciplinair team en met interne en externe actoren in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten.
10. De gegradueerde werkt kritisch en constructief mee aan de doelstellingen van de eigen organisatie.
11. De gegradueerde doet op basis van praktijkervaring en/of ontwikkelingen in de samenleving suggesties ter verbetering van de orthopedagogische werking.
12. De gegradueerde onderhoudt zijn deskundigheidsniveau door relevante orthopedagogische ontwikkelingen op te volgen.
13. De gegradueerde is zelfkritisch, ontwikkelt de nodige zelfkennis en gebruikt deze om zijn persoonlijke en professionele groei te bevorderen, met oog voor zelfzorg.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Petra van Zon (*voorzitter*) Consultant kwaliteitsmanagement, Onderwijs & Onderzoek Fontys

Sophie Herremans (*commissielid*) Opleidingscoördinator graduaat orthopedagogische begeleiding Howest

Maarten Peeters (*commissielid*) Algemeen directeur OOC Ter Heide

Kato Coppens (*student-commissielid*) Student orthopedagogische begeleiding aan de Arteveldehogeschool

De commissie werd bijgestaan door:

- **Sigrid Depoorter** (*procescoördinator*) beleidsmedewerker NVAO.
- **Janine Meijer** (*extern secretaris*) journalist

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

8u30-8u40	0:10	Besloten overleg commissie
8u40-9u40	1:00	Panelgesprek opleidingsverantwoordelijken
9u40-10u00	0:20	Besloten overleg commissie
10u00-11u00	1:00	Panelgesprek met studenten
11u00-11u20	0:20	Besloten overleg commissie
11u20-12u20	1:00	Overleg met lectoren
12u20-13u15	0:55	Lunch commissie inclusief besloten overleg commissie
13u15-14u00	0:45	Panelgesprek met vertegenwoordigers van het werkveld en alumni
14u00-14u30	0:30	Besloten overleg commissie
14u30-15u00	0:30	Vrij moment conform kader NVAO
15u00-16u00	1:00	Nabespreking commissie, inclusief pauze
16u00-16u30	0:30	Reflectiemoment commissie en instelling

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Documentatie beschikbaar gesteld bij de aanvraag

- Zelfevaluatierapport
- Kwaliteitskenmerk 1: opleidingsprofiel
 - Matrix DLR-OLR
- Kwaliteitskenmerk 2: onderwijsconcept
 - Onderwijsconcept
- Kwaliteitskenmerk 3: evaluatiesysteem
 - Evaluatieplan
- Kwaliteitskenmerk 4: curriculum
 - Competentiematrix
 - Opbouw, samenhang en inhoud curriculum
 - Leerlijnen: Onderzoekend handelen, Ondernemend handelen, Internationaal en intercultureel handelen
- Kwaliteitskenmerk 7: personeel
 - Overzichtstabel personeel
- Kwaliteitskenmerk 8: gerealiseerd eindniveau
 - Selectie van evaluaties en beoordelingsformulieren van Werkplekieren 4 en de Graduaatsproef
- Kwaliteitskenmerk 9: Kwaliteitszorg

Documenten beschikbaar gesteld in voorbereiding op en tijdens de dialoog

- Gedetailleerde beoordeling Werkplekieren 4
 - Hoe komt het cijfer tot stand?
 - Hoe werkt de beslissingsboom?
- Inzage in voorbeeld schriftelijk examen
- Jaarrapport AJ 2023-2024

